

İRAN MEDYASINDA VE GAZETE MANŞETLERİNDE 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ SONRASINA DAİR YANSIMALAR

Şenay Yanar

İran İslam Cumhuriyeti, Türkiye'deki darbe girişimini ilk saatlerinde kınamasına rağmen bu genel görüşü yansıtan resmi ifade dışında çok farklı yorumlar ve öngörüler karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda muhafazakarlar farklı, devrim muhafızları farklı, reformistler farklı yorumlara sahiptirler. Ayrıca bunların her biri kendi içlerinde de farklı bakış açılarına sahiptirler.

Bu farklı kesimler darbe yanlısı ve darbe karşıtı olarak sınıflandırılabilirler.

İran Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlar kurulu, bürokratlar: Darbeyi ilk saatlerinde kınamışlardır.

Devrim Muhafızları: İstikrar istemeyen kesim oldukları için yayınlarda Türkiye'deki darbe girişimi hakkında Türkiye'yi zayıf gösterme amaçlı yorumlar yapmışlar ve manşetler kullanmışlardır.

İran'daki Türk kesiminin büyük çoğunluğu: Türkiye için darbenin iyi olmayacağını düşünüyorlar. Bu nedenle darbeye tepkililer, bunun yanında darbenin başarılı olmama ihtimalini düşünmeden erkenden darbe yanlısı yorum yapıp darbenin başarısız olduğu haberleri üzerine darbenin düzmece ve yalan olduğunu savunan bir kesim de mevcuttur. Bunlar meseleyi tek bir liderin devrilmesi seviyesine indirgemişlerdi. Bu guruptan insanları da içine alan bir kesimin sosyal medyada Türk halkının nihayet top ve tank sesiyle uyandıklarına dair yaptıkları farkındalık yoksunu şakalara rastlamaktayız.

İran Medyası

Önde Gelen Gazeteler ve web siteleri: Tebna, İna, İntihab, Asr-ı İran, Cam e Cam, İrib, Press tv, Tasnim News, Dünya-yı İktisat

Sosyal Medya: yoğunluklu olarak Facebook ve Telegram

Kişisel görüşler: İvaz Taha, Şuayip Behmen, Metin Müslim

Gazete Manşetleri ve Ajans Haberleri

Elalem Kanalı taraflı ve asılsız haberlere yer verirken Devrim muhafızlarına yakınlığıyla bilinen **Tasnimnews** haber ajansında Türkiye Cumhurbaşkanı'nın darbenin ardından İran'a kaçma söylentisini yalanlayan, Türkiye'yi zayıf göstermeye yönelik bir haber yapmıştır.

İsna'da darbe girişiminin ertesi günü verilen "Türkiye'deki başarısız darbe hakkındaki son haberler" manşeti altında "Ankara: Darbe'nin arkasında Amerika var." şeklinde bir başlık atılmıştır. Darbe girişimi hakkında Türk medyasıyla paralel bilgiler veren İsna'nın darbecilerin TRT'deki spikere okuttukları beyan metnindeki "Demokrasi ve insan hakları için" yönetime el konulduğu şeklindeki ifadedeki tırnak içinde aktarmışlardır. Burada anlaşıldığı kadarıyla metindeki adı geçen demokrasi kelimesi ile darbe kelimesinin bağdaşmadığı da üstü kapalı bir biçimde vurgulanmak istenmiştir.

İntihab gazetesi haberinde İran'ın neden Türkiye'deki darbe karşısında endişe içinde olduğunu ve Türkiye'nin yanında olduğu sorusunu İranlı bir yetkilinin Türkiye'de olacak herhangi bir olayın İran'ın Kuzeyini, Avrupa'yı Kafkasları ve Arap ülkelerini etkileyeceğini ifade ettiğini aktarmıştır.

Devrim Muhafızlarına Yakın Tasnimnews Haber Ajansı'nda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İran'a kaçma söylentisinin yalanlanmasına dair haber:

The screenshot shows the Tasnim News website interface. At the top, there is a navigation bar with the logo 'TASNIM NEWS' and 'English العربية الخليل'. Below the navigation bar, there is a search bar and a list of news categories. The main content area features a large headline: 'ورود اردوغان به ایران دروغ است' (Erdoğan's arrival in Iran is a lie). Below the headline, there is a photo of Recep Tayyip Erdoğan. The text below the photo reads: 'در حالی که شایعه شده بود اردوغان در پی کودتای افسردار ترکیه به ایران آمده است، یک منبع آگاه این خبر را تکذیب کرد.' (While it was rumored that Erdoğan had come to Iran following the coup in Turkey, an informed source has refuted this news.)

Arman-e Emruz (Türkçe Tercümesi: Bugünün İdeali):

Arman-e Emruz, İran'da Reformist akıma mensup bir gazetedir. İmtiyaz sahibi Houshmand Sefidi ve sorumlu müdürü Hüseyin Abdullahi'dir. Bu gazete 17 Temmuz 2016 sayısının büyük bir

bölümünü Türkiye'deki darbe girişimine tahsis etmiştir. Bu gazetede, Türkiye'de darbe girişiminin haber şeklinde ele alınışı dışında şu analizler yer almıştır:

Kontrol Edilmiş Darbe: Gazetenin ilk sayfasında Salih Nikbaht isminde bir yazarın “Kontrol Edilmiş Darbe” başlığındaki yorumuna yer verilmiştir. Salih Nikbaht'ın Türkiye'deki darbe girişimiyle ilgili şu cümleleri dikkat çekmektedir: *“Önceden tasarlanan bir projeye benzeyen bu darbe girişimi adeta sokak tiyatrosuna benziyordu. Darbe'nin püskürtülmesi en çok AKP ve Erdoğan'a yaradı. Erdoğan'ın Osmanlı Sultanizim sistemine geri dönüş amacı vardır. Bu amaç kolaylıkla elde edilebilecek basit bir amaç değildir ve böyle büyük projelere ihtiyacı vardır. Bu darbe girişimi Modern Türkiye'de Erdoğan'ın Sultan olmasına ve Türkiye Anayasası değişimine yol açtı.”*

Türkiye'de Başarısız Darbe: Gazetenin ikinci sayfasında Sabah Zengene'nin kaleminden “Türkiye'de Başarısız Darbe” başlığıyla son olaylar analiz edilmiştir. Zengene Türkiye'deki son olayları şu cümlelerle yorumlamıştır: *“Türkiye'de Fethullah Gülen taraftarları mı darbeye kalkıştılar yoksa bu darbe Erdoğan'ın kendi oyunu muydu? Bu soruya çeşitli cevaplar verebiliriz. Her ikisi de muhtemeldir... Darbe nedenleri hakkında çeşitli yorumlar vardır. Birinci yoruma göre, Türkiye son dönemde Suriye ile ilişkilerinin iyileşmesi için bir heyet göndermiştir. Fakat bu heyetin gitmesinin ardından DAESH gibi aşırı terör örgütlerin kontrolü yönünde gereken hazırlığı yapmamıştır. Bu da ABD'yi sinirlendirmiştir ve ABD Erdoğan'ı cezalandırmak için bu darbeyi planlamıştır. İkinci yoruma göre Erdoğan'ın aşırı İslamcı terör örgütlerini desteklemesi Türkiye ordusunda rahatsızlığa yol açmış ve ordu Erdoğan'a ultimatoluk vermek istemiştir. Bu son olaylar sonucunda, Türkiye bir süre iç meseleleriyle meşgul olup kendi içine kapanacaktır ve bu durum kesinlikle İran yararınadır. Ancak büyük bir ihtimalle Erdoğan ülke çapında milli birlik ve dayanışma hissini yükseltmek için sınır bölgelerinde şiddet içeren girişimlerde bulunacaktır.”*

Türkiye'de Darbenin Başarısızlığında Sanal Dünyanın Rolü: Gazetenin üçüncü sayfasında Nemat Ahmedi'nin kaleminden Türkiye'de darbenin başarısız olmasında sanal dünyanın etkisi anlatılmıştır. Bu yazıda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sosyal medyadan çağrısı en önemli etken olarak sunulmaktadır.

Gazetenin 9.sayfasında Darbe Neticesinde Türkiye-İran İktisadi İlişkileri: Gazetenin dokuzuncu sayfasında Türkiye'deki darbe girişiminin, Türkiye-İran iktisadi ilişkilerine etkisi analiz edilmiştir. Burada; *“Türkiye Pazarındaki İran Tarım ürünlerinin yeri”* yorumu “İran-Türkiye Şurası” genel sekreteri Seyyed Jalal İbrahimi tarafından yazılmıştır. İbrahimi bu yorumda, Türkiye'nin İran tarım ürünleri için önemli pazar olabileceğini öne sürerek hükümeti bu yönde çalışmalara teşvik etmektedir. *“Türkiye-İran Ticari İlişkileri Askıya Alındı”* başlıklı yazı Hojjat Salihi tarafından

kaleme alınmıştır. Salihi, İran-Türkiye iktisadi ilişkilerinin askıya alındığını iddia etmiştir. Salihi, İran Ticaret Odası üyesi olan bir şahıstan darbe girişimi sonucunda Türkiye içinde oluşan güvensiz ortam hakkında bilgi alarak önümüzdeki birkaç sene boyunca, Türkiye-İran ticari ilişkilerinin gelişme şansı olmayacağını iddia etti. Gazetenin bu sayfasında İran Ticaret Odası Turizm sorumlusu Emirzade'nin demecine yer verilmiştir. Emirzade, darbe sonucunda Türkiye turizminin zayıflayacağını ve İran'ın alternatif seçenek olacağını söylemektedir. Diğer üç yazı haber niteliği taşımaktadır. Başlıklar "*Türkiye'deki Olaylar Altın Değerini Etkilemedi*", "*Türkiye'deki Olaylar İran Borsasını Etkilemedi*" ve "*Kriz Dönemlerinde İran'ın Türkiye'ye Yaptığı Elektrik Yardımı Devam Ediyor.*" Şeklinde dir.

Darbe Sabaha Kadar Sürmedi: Gazetenin 13.sayfasında yer alan bu başlık ile Türkiye'deki son olayları haber niteliğinde aktarmakta ve darbenin kısa süreliliğini vurgulamaktaydı.

Ebrar Gazetesi: Fransa Vasıtasıyla Darbeden İki Gün Önce MİT'in Haberi Vardı: Ebrar gazetesinin 21 Temmuz 2016 tarihli sayısının 12.sayfasında şöyle bir haber yayınlanmıştır: "*Türkiye, Fransa Vasıtasıyla Darbenin Yapılacağını Biliyordu.*" Ebrar gazetesinde yer alan bu haber, İtalya'nın AKİ haber ajansından naklen verilmiştir ve haberde Milli İstihbarat Teşkilatı'nın darbeden iki gün öncesinde darbe yapılacağına dair Fransa'dan söylemler aldığını ve bu yönde hazırlıklarını yaptığını vurgulanmıştır.

Asr-e İran: Erdoğan'ın Medya Katliamı: İran Cumhurbaşkanı Ruhani'ye yakınlığıyla bilinen Asr-e İran web sitesi Türkiye'de darbe girişimi sonrası yaşananlarla ilgili şöyle bir haber yazdı: "*Erdoğan'ın Medya Katliamı*". Haberde CNN Türk kaynak gösterilerek Türkiye'de bazı gazetecilerin gözaltına alındığına değinilmiştir. Asr-e İran web sitesi, İran'da **Tebnak** web sitesinden sonra en çok tıklananlar içinde ikinci sırada yer almaktadır. Tabnak web sitesi, İran Devrim Muhafızları Generali Mohsen Rezaie'ye yakın olmasına rağmen Asr-e İran web sitesi Reformistlerin önemli haber sitelerindedir.

فرانسه: ائتلاف ضد داعش برای حمله به موصل آماده می‌شود
 سخنگوی دولت فرانسه اعلام کرد که ایلان متدیسه و کشورهای دیگر در حال آماده شدن برای حمله به حمله هماهنگ علیه پایگاه گروه تروریستی داعش در موصل هستند. گزارش ایسنا به نقل از خبرگزاری رویترز، ائتلاف او قبل از آنکه در آن ایو لوبیان، وزیر دفاع فرانسه که در واشنگتن به سر می‌برد در حال آماده سازی برای اتمام یک حمله مشترک نظامی با آمریکا در عراق است.
 وی همچنین بیان کرد که هر گشته شدن دو تن از سربازان نیروی ویژه فرانسه در ایسرا که در یکی از روزنامه‌های فرانسه به نقل از اوسوینتینوس منتشر شده بود تحت نداشتن اما تأیید کرد که نیروهای ویژه فرانسه در این کشور مستقر هستند و حضور آنان نشان می‌دهد که شرکت داشتن فرانسه در مبارزه علیه تروریسم در سراسر جهان است.
 ژنرال مارک اریو، وزیر امور خارجه فرانسه نیز طی یک مصاحبه در تریبونی نشست ژنرال‌های سازمان ملل در واشنگتن خبر داد.

مخاطبات شرعی به اول تیرول	
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱
تاریخ	۲۲۸۱

ابرار

روزنامه صباح ایران
 سیستم مدیریت محتوای
 اختصاصی
 صاحب امتیاز و مدیر مسئول:
 سید محمد سعیدزاده
 تلفن: ۸۸۷۵۵۵۳۳
 ۸۸۷۵۵۵۳۳

امام صادق علیه السلام
 از امام صادق علیه السلام درباره زیارت قبر امام حسین علیه السلام سوال شد، فرمودند: پیرم به من خبر داده فرمود: اگر کسی قبر حسین را زیارت کند و عارف به حق و مطمئن او باشد خداوند وی را در زمره ملکوتیان نویسد، سپس فرمود: پیرومن قبر حسین علیه السلام هفتاد هزار مرتبه زیاده و بخواند که تا روز قیامت بر او می‌گردد.

پخشده: ۱۳۹۵ خرداد ۱۳ - ۱۳۹۵ خرداد ۱۳ - ۱۳۹۵ خرداد ۱۳ - ۱۳۹۵ خرداد ۱۳

اعتراضی قانونگذاران و ماهگیران نابوایی در جزیره موره مناقشه دریای چین جنوبی
 قانونگذاران و ماهگیران نابوایی دیروز (چهارشنبه) به جزیره‌های در دریای چین جنوبی رفته‌اند تا علیه حکم دادگاه حکمت بین‌المللی که ادعای مالکیت کشورشان در این دریا را تضعیف می‌کند، دست به تظاهرات بزنند.
 به گزارش ایسنا، به نقل از خبرگزاری فرانسه، هشت قانونگذار از حزب حاکم معرفی دموکرات و اپوزیسیون کومینتنگ سوار بر یک هواپیمای نظامی اوپل دیروز به سمت جزیره موره مناقشه «تایپینگ» در مجمع الجزایر اسپهاری رفتند.
 همچنین پنج قایق ماهگیری در مدت پنج روز نیز فرار است از تایپینگ به سمت بینگتوگ در جنوب تابون بودند تا مراتب خشم خود را بابت این حکم دادگاه حکمت بین‌المللی اعلام کنند.
 در بخشی از حکم این دادگاه آمده که جزیره تحت کنترل تابون یک سرخه است که از نظر اقتصادی هیچ نفی ندارد و این مسأله باعث خشم دولت تایپه شده است چرا که دیگر حتی قانونی برای ادعای آب‌های شور و اطراف این جزیره ندارد.
 جایی چینگ، قانونگذار حزب اپوزیسیون کومینتنگ گفت: این حکم کاملاً غیرقابل قبول است. این مسأله ضرورت دارد که در حال حاضر از این جزیره دیدن کنیم تا به جامعه بین‌الملل بفهمانیم این یک جزیره است نه یک سرخه.
 دولت تابون سال گذشته میلادی یک فلیوس دریایی که برقی از طریق انرژی خورشیدی تامین می‌شد، یک پل پلاند فرودگاه و یک اسکله را در این جزیره راه اندازی کرد که هدفش تقویت قدرت و توانایی‌های نظامی و دفاعی در این جزیره بود.
 مساحت این جزیره ۰۱۵۱ کیلومتر مربع است و اکثر ساکنان آن برای کار ساحلی کار می‌کنند و ۱۶۰۰ گاو گاو هستند.
 هر ساله ۲۰۰ کشتی ماهگیری در نزدیکی این جزیره فعالیت می‌کنند.
 دولت تابون حکم دادگاه حکمت بین‌المللی در راه را رد کرده و آن را برای افزایش مخاطره آمیز خوانده است و گفت تا زمانیکه تایپه به صورت رسمی برای حضور در این دادگاه و ارائه نظراتش دعوت نشود، این حکم رسمیت ندارد.

ترکیه از طریق فرانسه از وقوع کودتا اطلاع داشت

در تماسی تلفنی؛ اوباما و اردوغان استرداد گولن را بررسی کردند

آمریکا به رجب طیب اردوغان، همتای ترکیه‌ای خود گفته که واشنگتن می‌تواند هر کمکی را که لازم باشد، در راستای پیشبرد بررسی‌ها در خصوص کودتای اخیر به عمل آورد.
 ارست به خبرنگاران گفت: اوباما متعهد شده که هر کمکی را که لازم باشد به دولت آنکارا ارائه دهد تا جزئیات کودتای اخیر مشخص شود.
 به گفته ارست، اوباما همچنین از رئیس‌جمهوری ترکیه و دیگر مقامهای این کشور خواسته است که در جریان بررسی‌ها، به ارزش‌های دموکراتیک احترام بگذارند.
 این سخنگوی کاخ سفید تصریح کرد: اوباما متعهد است که بررسی‌ها درباره کودتای اخیر باید کاملاً منطبق با اصول دموکراتیک باشد که در قانون اساسی ترکیه مشخص شده است.
 اوباما و اردوغان به بررسی وضعیت فتح ل گولن، چهره مخالف دولت ترکیه نیز که در آمریکا به سر می‌برد، پرداختند چرا که دولت ترکیه رسماً خواستار تحویل وی شده است.
 ارست افزود دولت ترکیه اطلاعاتی درباره گولن به دولت آمریکا داده و مستولان آمریکایی به بررسی آن می‌پردازند. درخواستی از جانب دولت ترکیه به ما داده شود فوراً مورد بررسی قرار می‌گیرد.
 جاش ارست در بخشی دیگری از کنفرانس مطبوعاتی خود به آزمایش‌های موشکی اخیر کرده شمالی پرداخت و گفت که آمریکا این اقدامات را محکوم می‌کند.

تروویستی جدی علیه جشن ملی فرانسه در ترکیه هشدار داده بود.
 مقامات فرانسه درباره منبع تهدید و طرفی که برای حمله به هیئت‌های این کشور در ترکیه نقشه کشیده بود، گزارشی ندادند. زان مارک آبرو، وزیر خارجه فرانسه نیز تنها گفت که اطلاعاتی را از دستگاه‌های ترکیه درباره تهدیدات جدی علیه جشن‌هایی که در سه شهر مذکور برگزار می‌شد، دریافت کرده بود.
 این در حالی است که معاون نخست وزیر ترکیه گفته بود که وی نمی‌داند فرانسه بر چه

منابع دیپلماتیک می‌گویند دستگاه اطلاعات ترکیه چند روز قبل از وقوع کودتا هشدارها و اطلاعات مفیدی را از فرانسه در این باره دریافت کرده بود و همین مسئله به ناکام گذاشتن کودتا کمک کرد.
 به گزارش ایسنا، به نقل از خبرگزاری آکی اینتلیج، این منبع اعلام کردند: فرانسه اطلاعاتی را به دستگاه‌های اطلاعاتی ترکیه درباره مقدماتی گروهی از نظامیان برای کودتا علیه رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور این کشور داده بوده همین مسئله باعث شد تا نیروهای امنیتی اقدامات پیش‌بینانه را اتخاذ کرده و در نتیجه کودتا را به شکست بکشاند.
 به گفته این منبع این اطلاعات مستمک دو روز قبل از ساعت صفر کودتا به دست ترکیه‌ها رسیده بود. این اطلاعات سامت وقوع کودتا را مشخص نکرده بود اما چارچوب کلی آن را مشخص کرده بود. در نتیجه مقامات ترکیه اقداماتی را به صورت محرمانه اتخاذ کرده و کودتا را ناکام گذاشتند.
 این منبع تأکید کردند: هر چند که اطلاعات فرانسه برای مقامات ترکیه غافلگیرکننده بود اما آغاز کودتا برای آن‌ها غافلگیرکننده نبود.
 پاریس سیزدهم ماه جاری میلادی به دلیل «تهدیدات جدی» سفارت خود در آنکارا و کنسولگری‌اش در استانبول و ازمیر را بست. کنسول فرانسه در ترکیه در پیامی به فرانسوی‌های مقیم در ترکیه درباره تهدید

Cevan Gazetesi: “Askerlerin Darbesine Erdoğan Darbesi”: İran Devrim Muhafızları İstihbarat Örgütüne yakınlığıyla bilinen Cevan (Türkçe: Genç) gazetesi 21 Temmuz 2016 tarihinde sayısında Türkiye’de darbe sonrasında yaşananları “Askerlerin Darbesine Erdoğan Darbesi” başlığıyla ele aldı. Bu yazıda, bu gazetenin geçmiş sayılarında olduğu gibi Cumhurbaşkanı Erdoğan’a sert çıkışlara yer verilmiştir.

Radio Farda’nın Türkiye Programı: İran’a yönelik ABD Kongresi bütçesiyle idare olunan Radio Farda muhabiri Hana Kaviani, ABD’nin Chatham House düşünce merkezinin Türkiye uzmanı Fadi Hakura ile Türkiye’de darbe sonrasında yaşananlarla ilgili röportaj yaptı. İngilizce yapılan röportaj daha sonra Farsça seslendirilmiştir. Fadi Hakura darbe sonrasında yaşananları kınayarak Türkiye’deki olayların baş sorumlusunu Avrupa Birliği liderleri olarak ele almıştır.

Ebrar Gazetesinin Fethullah Gülen Manşeti: Ebrar gazetesi 25 Temmuz 2016 manşetini Fethullah Gülen’e tahsis ederek şu cümleyi yazdı: " Gülen: Güç Erdoğan’ı Zehirlemiştir!"

کولن:

قدرت اردوغان را مسموم کرده است

مردم استقبال نمی‌کنند ۱۱۷ هزار واحد بدون متقاضی مسکن مهر روی دست دولت صفحه ۲	یک سایت هسته‌ای محرمانه در کره شمالی کشف کرده است صفحه ۲	ترازوی برجام نیمه سنگین به سمت ایران است صفحه ۲
تحقیر شدن سر بازارانمان توسط ایران را فراموش نمی‌کنیم مطلقاً هیچ چیز از برجام گیر ما نیامد صفحه ۲	کارفرمای راکتور اراک، ایران است صفحه ۲	هیچ پیش‌بینی برای جلوگیری از افزایش اجاره بهاء نکردیم صفحه ۲

جهان حمله تروریستی کابل را محکوم کرد صفحه ۱	نظراتی بر «آکادمی» شدن جشن خانه سینما صفحه ۱	به خود اجازه نمی‌دهم فرموده برانکو صاحب کتیم صفحه ۱
--	--	--

کارفرمای راکتور اراک، ایران است رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: خوشبختانه در پروژه بازرگانی راکتور اراک گزارش‌دهنده ایرانی تمام امور را در دست دارند و هر این فرآیند صاحب کارفرما و مجری پروژه خودمان هستیم. به گزارش ایسنا، علی‌اکبر صالحی در پاسخ به موضوعات مطرح شده درباره احتمال بازرگانی راکتور اراک با استفاده از امتیازات خود ایران گفت: فشارها دارند بازرگانی راکتور اراک طبق مفاد توافق هسته‌ای اجرایی شده و هر موضوعی که در برجام آمده به غیر حتم بر اساس آن عمل می‌شود. رئیس سازمان انرژی اتمی اضافه کرد: خوشبختانه در پروژه	ترازوی برجام نیمه سنگین به سمت ایران است وایدی‌های است که بر دوش همه ما سنگینی می‌کند. این مقام سازمان انرژی اتمی کشور با بیان این‌که این شایعه برای خطای به است و بی‌ثباتی است آن را به رسمیت بشمارد گفت: بسیاری از کشورهای جهان انتقادی خود است معمولاً سه هدف بزرگ	ظرفیة تهران را به مصلحت آیدوچا ترک کرد بزرگ‌مرد خارجه کشورمان که برای انجام سفری شش روزه به غرب اروپا اعلام این قرار است: دیروز تهران را در ساعت ۱۳ به مصلحت آیدوچا پایتخت نجره ترک کرد. به گزارش ایسنا، محمدجواد ظریف در اولین سفر خارجی خود به قاره اروپا بعد از امضای برجام که طی روزهای سوم تا ششم مرداد انجام خواهد شد به کشورهای نجره شد. گینه کوناکری و مالی در منطقه غرب آفریقا می‌روند. این سفر دی‌های ظریف به اروپا قبل از توافق هسته‌ای در سال ۱۳۶۲ و در منطقه شرق آفریقا انجام شده بود. در حال حاضر، آن‌ها، جنس سفر وزیر امور خارجه کشورمان، به قاره
---	---	---

Iranlı yazar İvaz Taha 21 Temmuz tarihinde Facebook ve Telegram üzerinden yaptığı paylaşımında İran, Mısır ve Türkiye üçlüsünü karşılaştırarak değerlendirmiş, gerek özgürlük gerekse ekonomi açısından Ortadoğu'nun en gelişmiş ülkesi olan Türkiye'de darbe girişiminin başarısızlığa uğramasının sonucunu değerlendirmiştir. İvaz Taha; İran'da iktidarı ele geçiremeyenlerin hayali bir şanlı geçmişle meşgul edilip artık gündemle ilgilenmediklerini, ırkçı söylemlerle yetindiklerini ve tam da bu yüzden Türkiye'nin karışmasını gönülden istediklerini, kendi elde edemedikleri demokrasiyi artık başkalarında da görmek istemediklerini aynı şekilde Mısır'ın da, Mısır halkının da aynen bu yüzden başlarında Sisi diye bir diktatör olduğu için Türkiye'deki darbeye sevindiğini ifade etmektedir.

Yine kişisel yorumlara örnek olarak Şuayip Behmen darbenin başarısız olma nedenlerini şu şekilde sıralamaktaydı;

1- Bugünkü Türkiye’de Türk Ordusu eski gücüne sahip değildir.

2- Eski dönemlerde ülke istihbaratı Türkiye ordusunun elindeydi. Fakat Erdoğan döneminde MİT güçlendi ve yeniden yapılandırılarak güçlü bir teşkilat haline getirildi. Bugünkü MİT, Türkiye Ordusu istihbaratından daha güçlüdür.

3- Unutmamalıyız ki Türkiye’de Erdoğan’ı sevenler sayısı oldukça fazladır. AKP yüksek oranda oya sahiptir. Halkın sokaktaki direnişi darbeyi engelleyen önemli etkenlerdendir.

4- Ayrıca, Türkiye halkının yaşadığı darbelerden kötü tecrübeleri vardır ve tekrar eski darbe günlerinin yaşanmasını istemedikleri için darbeye karşı çıktılar.” Şuayip Behmen, yorumunun son kısmında, yaşanan darbe girişiminin Türkiye’nin yakın geleceğini nasıl etkileyeceğine dair yorumları da şu şekildeydi;

“Önümüzdeki günlerde orduda büyük çaplı tasfiyeler başlatılacaktır. Türkiye dolaşımında olan sıcak paranın büyük kısmı, güvensizlik nedeniyle piyasadan çıkacaktır. Türkiye turizmi ciddi şekilde olumsuz etkilenecektir. İran için önemli olan nokta şudur ki bir süre, Türkiye iç meseleleriyle meşgul olarak kendi içine kapanacak ve Suriye gibi bölgesel konularda eskisi gibi aktif olamayacaktır.”

Yine Metin Müslim isminde bir yazar, Türkiye’nin iç siyasetini ve Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Fethullah Gülen arasında yaşananları analiz etmeye çalışmıştır. Yazarın iddiasına göre ABD, Fethullah Gülen’i Türkiye’ye iade etmeyecektir. Analiz yazarı Metin Müslim, uluslararası güvenlik uzmanıdır. Eski devrim lideri Ayetullah Humeyni zamanında İran Radyo TV Kurumu Dış Yayınlar Orta Asya sorumlusu olmuştur. Analizde *“Türkiye’de darbeyi gerçekten Fethullah Gülen mi yaptı?”* kuşkusu oluşturulmaya çalışılmıştır.

Sonuç olarak darbe girişimi hakkında İran basını ve medyasında birbirinden çok farklı yorumlamalar görülmektedir. Ayrıca darbe girişimi sonrasında atılan manşetlerde ön plana çıkarılan haberler ilgili basının tarafı ve bakış açısını yansıtmaktadır.